

Bruksela, dnia 30 września 2008 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 36/2008

SESJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO **Bruksela, 22-25.09.2008**

Podczas sesji Parlamentu Europejskiego, która odbyła się w dniach 22-25 września w Brukseli, a nie jak zwykle w Strasburgu, podobnie jak poprzednia sesja - z uwagi na zawalenie się dachu w PE, omawiane były następujące tematy:

1. Otwarcie wystawy w PE poświęconej Bronisławowi Geremkowi.

Marszałek Sejmu **Bronisław Komorowski** i przewodniczący Parlamentu Europejskiego **Hans-Gert Pöttering** otworzyli 23 września w Brukseli wystawę poświęconą pamięci zmarłego w lipcu posła PE - prof. Bronisława Geremka. „Ta wystawa jest po to, aby zachować pamięć o Bronisławie Geremku” - mówił Poettering. Podkreślił, że Geremek „przez lata starał się wywalczyć dla Polaków podstawowe wartości demokracji, wolności i praw człowieka”. Szef PE zwrócił też uwagę, że zaangażowanie Geremka w demokratyczną opozycję i ruch „Solidarności” zaowocowały tym, że niemal od dwóch dekad Polska ma swoje właściwe miejsce wśród wolnych i demokratycznych krajów.

Marszałek Komorowski przypomniał z kolei, że Geremek „był patriotą i wielkim Europejczykiem, ale także niesłychanie sympatycznym człowiekiem - pełnym optymizmu i nadziei”. „Z postawą pełną ufności można było spędzić czas w więzieniu, obozie internowania, a także walczyć o kształt ustroju państwa i zabiegać o miejsce dla Polski i całej Europy Wschodniej w integracji europejskiej” - powiedział. Syn Bronisława Geremka, Marcin, przypomniał słowa ojca z 1989 roku: „Naszymi decyzjami nie będzie kierowała zapamiętałość ani nienawiść, ani nawet poczucie niewyrównanych jeszcze rachunków krzywd”.

Na uroczystości otwarcia wystawy było wielu eurodeputowanych związanych z Geremkiem, m.in. Janusz Onyszkiewicz, Jerzy Buzek, a także szef UKiE Mikołaj Dowgiałewicz, który był jego asystentem. Wystawa poświęcona prof. Geremkowi prezentowana była już w polskim parlamencie. Wówczas Marszałek Komorowski i Przewodniczący Pöttering uzgodnili, że zostanie ona przeniesiona również do Parlamentu Europejskiego.

Wystawa nosi tytuł „Bronisław Geremek - polityk wolności i solidarności” i prezentuje zbiór zdjęć, m.in. przedstawiających profesora po podpisaniu porozumień sierpniowych, podczas rozmów przy Okrągłym Stole, jest także zdjęcie-afisz wyborczy z 1989 r. przedstawiający Geremka wraz z Lechem Wałęsą. Zdjęcia pokazują też profesora przedstawiającego kierunki polityki zagranicznej w Sejmie, gdy kierował polską dyplomacją, podczas spotkania z Janem Pawłem II oraz podpisującego dokumenty potwierdzające przystąpienie Polski do NATO.

2. PRAWA PODSTAWOWE - 23 sierpnia Europejskim Dniem Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu.

Parlament Europejski proponuje, by dzień 23 sierpnia ogłosić Europejskim Dniem Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu, którego celem będzie upamiętnienie ofiar masowych deportacji i eksterminacji, a jednocześnie ściślejsze zakorzenienie demokracji oraz wzmocnienie pokoju i stabilizacji. **Pod oświadczeniem podpisało się 409 deputowanych.** W oświadczeniu pisemnym, które przyjął Parlament posłowie odwołują się do Konwencji ONZ o niestosowaniu przedawnienia wobec zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości oraz do zapisów Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności dotyczących przestrzegania praw człowieka, prawa do życia, zakazu tortur oraz zakazu niewolnictwa i pracy przymusowej. Parlament przypomina, że podpisany między Związkiem Radzieckim a Niemcami pakt Ribbentrop-Mołotow podzielił Europę na dwie strefy interesów. Masowe deportacje i morderstwa popełnione w ramach aktów agresji stalinizmu i nazizmu, kwalifikują się do kategorii zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości. Posłowie mają świadomość, że Europa słabo orientuje się w tym, jaki wpływ wywarł reżim radziecki na byłe komunistyczne republiki, oraz jakie było znaczenia jego okupacji dla obywateli tych krajów. Jednocześnie zwracają uwagę, że program „Europa dla obywateli” przewiduje działanie „Aktywna pamięć europejska”, którego celem jest zapobieżenie powtórzeniu się zbrodni nazizmu i stalinizmu w jakiegokolwiek formie. Przewodniczący PE **Hans-Gert Pöttering** (EPP-ED, Niemcy) poinformował, że pod oświadczeniem podpisała się wymagana liczba posłów i zostanie ono wpisane do protokołu sesji wśród innych dokumentów przyjętych przez Parlament Europejski we wtorek, 23 września. Oświadczenie zostanie przekazane parlamentom państw członkowskich UE, gdyż to państwa członkowskie ostatecznie zadecydują, czy Europejski Dzień Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu zostanie ustanowiony. Kilka państw członkowskich już zadeklarowało przychyłność dla tej inicjatywy. Z apelem o jej poparcie do Marszałków Sejmu i Senatu RP zwróciła się także polska eurodeputowana **Urszula Gacek** (EPP-ED).

3. PRZEMYSŁ - Parlament Europejski przyjął tzw. pakiet telekomunikacyjny.

Parlament Europejski (PE) przyjął tzw. pakiet telekomunikacyjny. Zaproponowany przed rokiem przez Komisję Europejską pakiet składa się z trzech propozycji legislacyjnych. PE dołączył do niego swoją niewiążącą opinię dotyczącą podziału ww. dywidendy cyfrowej. Debata nad czterema propozycjami wchodzącymi w skład pakietu odbyła się podczas sesji plenarnej. Pakiet telekomunikacyjny m.in. zwiększa prawa konsumentów na rynku telekomunikacyjnym, a także dotyczy numeru alarmowego 112, ochrony danych osobowych i tzw. dywidendy cyfrowej, czyli pasma częstotliwości radiowych, które zostanie uwolnione po tym, jak korzystające z nich telewizje analogowe przestawią się na nadawanie cyfrowe. Posłowie proponują,

by uwolnione częstotliwości radiowe zostały przeznaczone na rozwój nowych usług, takich jak szerokopasmowy dostęp do Internetu lub mobilna telewizja. Posłowie zmienili również zapisy dotyczące wspólnotowego regulatora rynku telekomunikacyjnego.

- **Organ Europejskich Regulatorów Telekomunikacji (BERT)** - sprawozdanie **Pilar del Castillo Vera** (EPP-ED, Hiszpania)

Komisja Europejska wnioskuje o utworzenie Europejskiego Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej, który odbierałby część uprawnień państwom członkowskim i krajowym organom regulacyjnym (w Polsce jest to Urząd Komunikacji Elektronicznej). Budzi to duże zastrzeżenia krajów członkowskich, których obawy podziela część eurodeputowanych. PE przyjął sprawozdanie posłanki Pilar del Castillo, w którym deputowani proponują zamiast tego utworzenie Organu Europejskich Regulatorów Telekomunikacji, tzw. BERT (ang. Body of European Regulators in Telecommunications), który będzie pełnił rolę opiniotwórczą, ale także dbał o harmonizację rozwiązań przyjmowanych przez regulatorów krajowych w celu zapewnienia uczciwej konkurencji i wysokiej jakości usług. W jego skład wejdą przedstawiciele 27 krajowych organów regulacyjnych. Na tym etapie posłowie nie podjęli decyzji, w jakich proporcjach ciężar finansowania spadnie na UE i krajowe organy.

- **Wspólna regulacja rynku** - sprawozdanie **Catherine Trautmann** - PSE, Francja

Zgodnie z wolą posłów, rynek telekomunikacyjny będzie podlegał wspólnej regulacji przez krajowe organy regulacyjne, które muszą konsultować swoje decyzje z Komisją Europejską i BERT. Jeśli BERT uzna proponowane przez krajowego regulatora środki za nieodpowiednie lub nieefektywne, Komisja może zażądać ich zmiany.

- **Rozdzielić usługi od sieci** - sprawozdanie **Catherine Trautmann** - PSE, Francja

Krajowy regulator rynku telekomunikacyjnego będzie mógł zmusić dominujących operatorów do funkcjonalnego rozdzielenia świadczenia usług od zarządzania siecią, za pomocą, której te usługi są świadczone. Przed podjęciem decyzji, krajowy organ regulacyjny będzie musiał skonsultować się z Komisją Europejską oraz nowym Urzędem Europejskich Regulatorów Telekomunikacji (BERT), który będzie miał za zadanie zapewnić spójność przyjmowanych środków na terenie całej UE. Zastosowanie tego środka powinno jednak mieć charakter nadzwyczajny, kiedy Komisja i BERT stwierdzą, że żadne inne środki nie są w stanie zagwarantować efektywnej konkurencji na rynku.

- **Dywidenda cyfrowa** - sprawozdanie **Patrizia Toia** - ALDE, Włochy

Po przejściu na cyfrowe nadawanie sygnału telewizyjnego, operatorzy bezprzewodowi uzyskują szerokie pasmo radiowe, zajmowane wcześniej przez analogowe kanały tradycyjnej telewizji. Uwolnione zakresy trzeba podzielić między chętnych. Wolny zakres częstotliwości można rozdysponować dowolnie, ale zgodnie z krajowymi planami rozdziału częstotliwości i należy zapewnić harmonizację ich wykorzystania, dlatego posłowie namawiają państwa członkowskie do ścisłej współpracy między sobą i z Komisją Europejską. W sprawozdaniu z inicjatywy własnej (nielegislacyjnym) Parlament wezwał do przekazania części uwolnionego w skutek cyfryzacji spektrum wykorzystywanego w analogowych technologiach wojskowych na potrzeby nowych zastosowań cywilnych. Dywidenda cyfrowa to

szerokie pasmo częstotliwości radiowych, które zostanie uwolnione po tym, jak korzystające z nich telewizje analogowe przestawią się na nadawanie cyfrowe. Tłok w paśmie publicznym blokował do niedawna rozwój sektora telekomunikacji, którego wartość rynkowa oscyluje wokół 2,2% łącznego PKB Unii Europejskiej.

- **Prawa użytkowników** - sprawozdanie **Malcolm Harbour** - EPP-ED, Wielka Brytania

Parlament przyjął projekt dyrektywy w sprawie usługi powszechnej i praw użytkowników korzystających z usług telekomunikacyjnych. Poprawki kompromisowe przyjęte przez posłów nie zmieniają zasadniczego celu reformy sektora, jakim jest poprawa pozycji użytkowników na rynku usług elektronicznych, ale precyzują zapisy i wyjaśniają intencje ustawodawcy w zakresie ochrony prywatności użytkowników i poszanowania praw obywatelskich

⇒ **Prawo do usługi powszechnej**

W sprawozdaniu posłowie stwierdzają, że fundamentalnym wymogiem usługi powszechnej jest zapewnienie użytkownikom, na życzenie, publicznie dostępnej usługi telefonicznej za pośrednictwem podłączenia do sieci w oznaczonym miejscu, po przystępnej cenie. Podłączenie takie powinno pozwalać na połączenia krajowe i międzynarodowe oraz ze służbami ratunkowymi poprzez numer „112” (lub jakkolwiek inny międzynarodowy numer alarmowy). Usługa powszechna tak rozumiana nie dotyczy więc ani usług telefonii komórkowej ani szerokopasmowego dostępu do Internetu. Jednak Parlament chce, aby Komisja przedstawiła nie później niż na jesieni 2008 r. przegląd zakresu obowiązku świadczenia usługi powszechnej wraz z oceną, czy spełnione są warunki uzasadniające włączenie łączności mobilnej i szerokopasmowego dostępu do Internetu w zakres obowiązków świadczenia usługi powszechnej.

⇒ **Więcej informacji, lepsza ochrona użytkownika**

Posłowie chcą zagwarantować klientom pełne prawo do informacji o wszelkich ograniczeniach dostępu, lub korzystania z wszelkich legalnych programów i usług przez abonenta. Umowy powinny określać poziom jakości usługi, rodzaje proponowanych usług oraz określenie czasu wstępnego podłączenia.

⇒ **Numery alarmowe 112 i 116**

Posłowie domagają się większej dostępności numeru alarmowego 112 i łatwiejszego dostępu do służb ratunkowych. Państwa członkowskie powinny zapewnić w możliwie największym stopniu pełną dostępność publicznie dostępnych usług telefonicznych w przypadku załamania sieci w wyniku katastrofy lub działania siły wyższej. Przedsiębiorstwa świadczące publicznie dostępne usługi telefoniczne powinny zapewnić nieprzerwany dostęp do służb ratunkowych z jakiegokolwiek miejsca na terytorium UE. Posłowie domagają się także obowiązkowego zapewnienia dostępu do numeru alarmowego o zaginionych dzieciach (numer 116). Jak dotąd państwa członkowskie uruchamiają tę usługę na zasadzie dobrowolności i jedynie 7 krajów UE wdrożyło to zalecenie. Użytkownicy powinni mieć dostęp do wszystkich numerów we Wspólnocie bez względu na stosowaną przez ich operatora technologię czy urządzenia (np. telefonia stacjonarna, komórkowa, czy VOIP).

⇒ **Udogodnienia dla użytkowników niepełnosprawnych**

Około 15 % Europejczyków to ludzie niepełnosprawni, w 2020 roku 25% populacji stanowić będą ludzie powyżej 65 roku życia. Ludzie niepełnosprawni, starsi i osoby o szczególnych potrzebach powinny mieć zapewniony łatwiejszy dostęp do usług telekomunikacyjnych. Posłowie uważają, że użytkownikom niepełnosprawnym należy zapewnić dostęp do służb ratunkowych, równoważny do tego, z którego korzystają inni użytkownicy. Państwa członkowskie powinny zachęcać do produkcji i udostępniania urządzeń oferujących niezbędne usługi i udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

⇒ **Zachowanie numeru i czas trwania umów**

Zgodnie z proponowaną dyrektywą użytkownik będzie miał prawo do zmiany operatora z zachowaniem dotychczasowego numeru telefonicznego, a czas przeniesienia numeru nie powinien być dłuższy niż jeden dzień. Posłowie dostrzegają również ryzyko przeniesienia numeru konsumenta bez jego zgody i proponują, aby państwa członkowskie miały możliwość stosowania minimalnych proporcjonalnych środków niezbędnych do ograniczenia takiego ryzyka, jednocześnie nie pozbawiając tego procesu atrakcyjności dla konsumentów. Posłowie chcą również, aby czas trwania umów zawieranych między abonentami i przedsiębiorstwami nie przekraczał 24 miesięcy. Operatorzy powinni gwarantować użytkownikom możliwość zawarcia umowy na maksymalny okres 12 miesięcy obejmującej wszystkie usługi i urządzenia końcowe.

⇒ **Ograniczenia techniczne dozwolone i zabronione**

Nie należy w sposób nadmierny ograniczać dostępu użytkowników do sieci, do rozpowszechniania treści oraz wykorzystywania wybranych przez nich aplikacji, ani dopuszczać do degradacji usług i spowolnienia ruchu w sieciach. Jednak pewne ograniczenia techniczne będą dopuszczalne, takie jak na przykład SIM-locki w telefonach komórkowych lub ograniczenia w dostępie do numerów bezpłatnych, o ile użytkownik zostanie o nich poinformowany w momencie podpisywania umowy.

⇒ **Ochrona danych osobowych**

Proponowana dyrektywa harmonizuje przepisy państw członkowskich wymagane dla zapewnienia ochrony podstawowych praw i wolności, w szczególności prawa do prywatności. Posłowie chcą, aby ochrona danych osobowych dotyczyła publicznych oraz publicznie dostępnych sieci prywatnych. Pozwoli to na przykład objąć jednakową ochroną użytkowników, których dane gromadzone są i przetwarzane przez prywatne portale społecznościowe typu Facebook, Linked-In, MySpace, Last.fm, GoldenLine, czy Nasza-Klasa.

⇒ **Bezpieczeństwo sieci, ochrona przed spamem**

Posłowie proponują również zapisy, które zmniejszają ryzyko utraty, zniszczenia zmiany, ujawnienia lub dostępu do danych osobowych w wyniku awarii sieci lub ataku na sieć. Dostawca usług łączności elektronicznej będzie musiał zawnoczu poinformować użytkowników w celu uniknięcia zagrożenia praw i interesów klienta, a także powiadomić krajowy organ regulacyjny. Powiadomienie powinno zawierać informacje o charakterze naruszenia i zalecanych środkach w celu ograniczenia jego negatywnych skutków. Dostawcy powinni także co rok informować użytkowników o stwierdzonych naruszeniach dostępu do sieci w tym okresie. Dostawcy usług łączności elektronicznej muszą ponieść znaczne nakłady

inwestycyjne w celu zwalczania komunikatów niezamówionych („spam”). Posłowie uważają, że są oni w lepszej sytuacji od użytkowników końcowych pod względem wiedzy i zasobów niezbędnych do wykrywania i identyfikacji nadawców takich komunikatów. Dostawcy usługi poczty elektronicznej oraz innych usług powinni mieć możliwość wszczynania przeciwko nadawcom spamu postępowań i w ten sposób bronić interesów swoich klientów.

⇒ **Zapobiegać naruszeniom poprzez informowanie**

Abonenci powinni uzyskać informacje o warunkach związanych z użytkowaniem sieci, które zawierać powinny m.in. zawiadomienia o naruszeniu praw autorskich oraz innego rodzaju bezprawnym wykorzystywaniu bądź rozpowszechnianiu treści szkodliwych. Informacje powinny ponadto zawierać porady i środki ochrony z zakresu zagrożenia bezpieczeństwa osób, jakie może zaistnieć w związku z ujawnieniem w niektórych przypadkach informacji prywatnych lub danych osobowych i osobistych. Tego rodzaju informacje powinny być możliwie najczęściej uaktualniane i przedstawiane w sposób zrozumiały w wersji elektronicznej i papierowej, a także na stronach internetowych władz krajowych. Ponieważ nie ma odpowiednich przepisów prawa wspólnotowego, które pozwalałyby określić, jakie treści, programy i usługi uznaje się za zgodne z prawem lub szkodliwe, decyzje o tym podejmowane są na podstawie prawa krajowego. Decyzje te należą wyłącznie do właściwych krajowych organów państwowych, a nie do dostawców sieci lub usług łączności elektronicznej.

Do wszystkich propozycji zawartych w pakiecie posłowie złożyli łącznie około ośmiuset poprawek. Projekt zmian prawa telekomunikacyjnego znajduje się na etapie pierwszego czytania. Pakiet telekomunikacyjny trafi teraz pod obrady rządów państw członkowskich UE. Gdy Rada nie zgodzi się ze wszystkimi zmianami przyjętymi przez Parlament, nowe prawo wróci ponownie pod obrady w drugim czytaniu.

• **Reakcje w Polsce**

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) Anna Stróżyńska poinformowała, że „rozwiązania pakietu telekomunikacyjnego UE, dotyczące skrócenia okresu umów, numerów alarmowych czy zgłaszania kradzieży telefonu zasługują na pełne poparcie. „Popieramy wzmocnienie praw konsumentów. Już ponad rok temu przedłożyliśmy do Ministerstwa Infrastruktury propozycję skrócenia terminu przeniesienia numeru komórkowego do 24 godzin. Na razie wciąż czekamy na stosowne rozstrzygnięcie” - powiedziała Stróżyńska. Dodała, że UKE, podobnie jak inne kraje członkowskie, nie popiera powstania Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej (ang. EECMA). „Uważamy, że łamie to zasadę subsydiarności nakazującą załatwianie spraw jak najbliżej obywatela” - zaznaczyła. Odnosząc się do kwestii dywidendy cyfrowej powiedziała, że „już dawno ogłosiliśmy sposób zagospodarowania dywidendy cyfrowej i jesteśmy w trakcie wprowadzania telewizji mobilnej na rynek. Należy pod tym względem do zdecydowanej czołówki krajów UE. Czasy, kiedy Polska musiała stale nadrabiać opóźnienia należą do przeszłości”.

4. TRANSPORT - Bezpieczeństwo na morzu: Trzeci pakiet morski w drugim czytaniu.

Parlament przyjął w drugim czytaniu pakiet wniosków legislacyjnych opracowanych z myślą zwiększeniu bezpieczeństwa w transporcie morskim. Tzw. trzeci pakiet morski pozostaje kością niezgody między PE a Radą UE, gdzie reprezentowane są

rządy państw członkowskich, które nie zgadzają się na najbardziej radykalne rozwiązania, zwiększające ich obowiązki albo zakres odpowiedzialności armatorów. Pakiet reguluje m.in. zobowiązania państwa bandery, zakres inspekcji w portach państw UE, wprowadza możliwość schronienia się statków w sytuacji zagrożenia w specjalnych portach. Zwiększa prawa i ochronę pasażerów, wprowadza obowiązek ubezpieczeń armatorów oraz określa kompetencje tzw. towarzystw klasyfikacyjnych, dokonujących inspekcji i przeglądów. Wzmacnia systemy kontroli, monitorowania i informacji o ruchu statków, reguluje też szczegóły dochodzeń po wypadkach i katastrofach morskich. Poszerza granice odpowiedzialności przewoźników pasażerskich na morzu i obowiązkowego ubezpieczenia pasażerów statków. Część krajów członkowskich nie zgadza się na szeroką legislację unijną w tym zakresie, chcąc zachować kompetencje na poziomie narodowym. Kontrowersje budzi też m.in. szeroka odpowiedzialność cywilna armatorów za katastrofy ekologiczne.

- **Kontrola państwa portu**

Projekt dyrektywy w sprawie kontroli państwa portu zmierza do usprawnienia kontroli statków wpływających do europejskich portów. Posłowie wprowadzili to projektu poprawki, które zaostwiają procedury kontrolne, precyzują kryteria wyboru statków podlegających inspekcji oraz parametrów do określenia profilu ryzyka statku. Komisja Europejska opracuje bazę danych zawierającą profile ryzyka statków, która pozwoli identyfikować te statki, które powinny zostać poddane inspekcji.

- **System monitorowania i informacji o ruchu statków**

Wniosek Komisji Europejskiej przewiduje ustanowienie przejrzystych i rygorystycznych ram prawnych w zakresie przyjmowania zagrożonych statków w porcie schronienia. Decyzje takie powinny zapadać w ramach niezależnego organu posiadającego kompetencje w zakresie przyjmowania zagrożonych statków. Posłowie argumentują, że potrzebny jest organ ponoszący wyłączną odpowiedzialność za udzielenie pomocy z możliwością podejmowania całkowicie niezależnych decyzji na podstawie znajomości wszystkich faktów.

- **Dochodzenia w przypadku wypadków**

Projekt tej dyrektywy wprowadza wytyczne dotyczące dochodzeń technicznych i wymiany doświadczeń po poważnych wypadkach morskich. Celem dochodzeń technicznych nie jest określenie odpowiedzialności cywilnej lub karnej za wypadek, ale ustalenie jego okoliczności i rozpoznanie przyczyn, co pozwoliłoby na wyciągnięcie odpowiednich wniosków i wdrożenie środków zapobiegawczych pozwalających uniknąć podobnych zdarzeń w przyszłości. PE przyjął poprawki, które wzmacniają niezależność organów dochodzeniowych i precyzują różnicę między dochodzeniami technicznymi, a tymi, których celem jest określenie odpowiedzialności karnej. Posłowie chcą też poprawić skuteczność systemu wczesnego ostrzegania i współpracy między państwami członkowskimi.

- **Odpowiedzialność z tytułu wypadków**

Celem tej propozycji jest zapewnienie pasażerom statków morskich podobnego poziomu bezpieczeństwa, jaki zapewniają inne środki transportu. Projekt rozporządzenia przewiduje zwiększenie granic odpowiedzialności przewoźników pasażerskich na morzu i obowiązkowe ubezpieczenie pasażerów statków. Poprawka rozszerzająca zakres odpowiedzialności na operatorów statków na wodach śródlądowych nie uzyskała wymaganego poparcia. Wprowadzono także inne

mechanizmy, których celem jest zapewnienie pomocy pasażerom w uzyskaniu odszkodowania i których podstawę stanowią szeroko przyjęte zasady stosowane w obowiązujących systemach odpowiedzialności i odszkodowań dotyczących zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

- **Inspekcje i przeglądy na statkach**

Składając ten wniosek legislacyjny Komisja Europejska dąży do usprawnienia pracy towarzystw klasyfikacyjnych. Towarzystwa klasyfikacyjne to zwykle podmioty prywatne upoważnione przez stosowny organ państwa członkowskiego do przeprowadzania w jego imieniu inspekcji i przeglądów na statkach.

- **Dwie propozycje dyrektyw, nad którymi nadal toczą się prace w Radzie to:**

- ⇒ **Zgodność z wymaganiami państwa bandery**

Celem tej dyrektywy jest podniesienie atrakcyjności bander państw członkowskich, poprawa jakości floty i zachowanie konkurencyjności w stosunku do krajów trzecich. Projekt proponuje wzmocnienie bezpieczeństwa na morzach, ochronę ludzi morza i środowiska przez unijne egzekwowanie wypełniania międzynarodowych zobowiązań przez państwa bandery. Zobowiązania muszą być wypełniane zarówno przed jak i po przyznaniu bandery. Wprowadzony ma zostać audyt państw bandery.

- ⇒ **Odpowiedzialność cywilna i gwarancje finansowe armatorów**

Projekt dyrektywy ma na celu włączenie do prawa wspólnotowego Protokołu z 2002 roku Konwencji Ateńskiej w sprawie przewozów morskich pasażerów i ich bogactw. Dyrektywa powinna w perspektywie średnioterminowej umożliwić modernizację prawa dotyczącego odpowiedzialności cywilnej w dziedzinie morskiej. Dyrektywa ma na celu wprowadzenie dostosowanego wspólnotowego systemu, który z jednej strony zniesie pułap odpowiedzialności cywilnej, z drugiej wprowadzi obowiązek ubezpieczenia dla armatorów.

- **Wcześniejsze regulacje w zakresie bezpieczeństwa transportu morskiego**

Unia Europejska już wcześniej przyjęła dwa pakiety środków prawnych w zakresie bezpieczeństwa na morzu - zwane od nazwy tankowca, który zatonął u wybrzeży Francji w 1999 roku, odpowiednio Erika I i Erika II. Wzmocniono wtedy między innymi kontrole statków w portach, wprowadzono zakaz transportu ropy przez statki jednokadłubowe, a także utworzono Europejską Agencję Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA). W listopadzie 2005 r., Komisja przygotowała nową serię środków legislacyjnych (właśnie trzeci pakiet morski, znanej Erika III). Dwie dyrektywy z tego pakietu PE przyjął już w marcu zeszłego roku, ale nadal nie zyskały one poparcia krajów członkowskich. Pierwsza dotyczy m.in. standardów floty pod banderą państw członkowskich, poprawy bezpieczeństwa, lepszej ochrony marynarzy i innych zatrudnionych na morzu (sprawozdanie **Marty Vincenzi** (PSE, Włochy)). Druga reguluje kwestie związane z odpowiedzialnością cywilną i gwarancjami finansowymi dla armatorów (sprawozdanie **Gillesa Savary** (PSE, Francja)). Państwa członkowskie nadal pracują nad wspólnym stanowiskiem wobec dwóch ostatnich projektów. Po raz kolejny ministrowie transportu krajów członkowskich będą debatować w październiku w Luksemburgu. Ostateczny kształt pakietu zostanie uzgodniony w wyniku negocjacji między przedstawicielami Rady UE a eurodeputowanymi.

5. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAWY WEWNĘTRZNE - Walka z terroryzmem i ochrona danych osobowych.

Walka z terroryzmem nie powinna ograniczać swobody wypowiedzi, uważa Parlament Europejski, który przyjął opinię do projektu zmiany decyzji w sprawie zwalczania terroryzmu. W projekcie zmiany decyzji ramowej proponuje się dodanie definicji trzech nowych przestępstw - publicznego podżegania do popełnienia przestępstw terrorystycznych, rekrutacji terrorystów i ich szkolenia.

• **Trzy nowe przestępstwa**

Komisja Europejska zaproponowała zmianę decyzji ramowej z 2002 r. oraz dostosowanie jej do konwencji Rady Europy o zapobieganiu terroryzmu z 2005 r., poprzez włączenie do pojęcia terroryzmu: publicznego nawoływania do popełnienia przestępstw terrorystycznych, rekrutacji na potrzeby terroryzmu oraz szkolenia terrorystycznego.

• **Nawoływanie czy podżeganie?**

Zdaniem posłów pożądanym byłoby zastąpienie terminu „publicznego nawoływania do popełnienia przestępstw terrorystycznych” terminem „podżeganie”, powszechniej stosowanym w języku prawa karnego. Posłowie zgadzają się z Komisją, że nie można uznawać za przestępstwo usiłowania popełnienia jednego z trzech nowo zdefiniowanych przestępstw, a wyłącznie jego faktyczne popełnienie. Uznanie za przestępstwo usiłowania „rekrutowania” oraz usiłowania „szkolenia” stanowiło przedmiot debat w Radzie, przy czym nie osiągnięto tu zgody państw członkowskich.

• **Klauzule zabezpieczające ochronę praw podstawowych**

W sprawozdaniu **Roselyne Lefrancois** (PSE, Francja) posłowie wprowadzili również zapisy zabezpieczające zachowanie fundamentalnych praw, w tym prawa do swobody wypowiedzi, wolności prasy oraz poszanowania tajemnicy korespondencji, w tym korespondencji w formie elektronicznej. Sprawozdanie podkreśla konieczność poszanowania zapisów Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej i Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Posłowie domagają się zapewnień, że stosowanie decyzji ramowej nie będzie prowadzić do ograniczeń w swobodzie wyrażania nawet radykalnych, polemicznych lub kontrowersyjnych poglądów w toku debaty publicznej dotyczącej delikatnych kwestii politycznych, w tym terroryzmu.

• **Ochrona danych osobowych**

Parlament przyjął również sprawozdanie posłanki **Martine Roure** (PSE, Francja) w sprawie decyzji ramowej o ochronie danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych.

• **Najmniejszy wspólny mianownik**

Parlament Europejski został już raz poproszony o wydanie opinii w tej sprawie, ale w listopadzie 2007 roku państwa członkowskie uzgodniły kompromis, który znacząco odbiegał od wniosku Komisji Europejskiej, dlatego Parlament wypowiada się ponownie. Autorka sprawozdania ubolewa, że Rada „odała z treści pierwotny wniosek Komisji i osiągnęła porozumienie polityczne sprowadzając je do najmniejszego wspólnego mianownika”. Tekst uzgodniony w Radzie odnosi się

jedynie do wymiany danych między państwami członkowskimi, ale nie dotyczy już ich przetwarzania przez organy krajowe państw członkowskich. Posłowie uważają, że zapisy decyzji powinny odnosić się również do danych przetwarzanych na poziomie krajowym. Posłowie wzmocnili artykuł 7 decyzji, który odnosi się do przetwarzania danych osobowych, które ujawniają pochodzenie rasowe i etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe albo przynależność do związków zawodowych, oraz danych osobowych dotyczących stanu zdrowia i seksualności. Zdaniem posłów przetwarzanie takich danych powinno być zabronione z wyjątkiem ściśle określonych przypadków i za zgodą sądu.

- **Przekazywanie danych krajom trzecim i podmiotom prywatnym**

Posłowie uważają, że państwa członkowskie mogą zapewniać właściwym organom możliwość dostępu do danych osobowych kontrolowanych przez podmioty prywatne oraz możliwość przetwarzania tych danych jedynie w indywidualnych przypadkach, do określonych celów i pod nadzorem sądowym. Jeśli podmioty prywatne otrzymują i przetwarzają dane w ramach misji publicznej, to spoczywają na nich obowiązki co najmniej równoważne lub większe niż obowiązki spoczywające na właściwych organach publicznych. Przekazywanie danych osobowych krajom trzecim lub organizacjom międzynarodowym powinno być ściślej nadzorowane i podlegać każdorazowemu indywidualnemu rozpatrzeniu, a państwa członkowskie powinny spełniać ostrzejsze kryteria, jeśli chcą skorzystać z możliwości odstępstwa od wymogu adekwatnej ochrony danych osobowych przekazywanych krajom trzecim. Ocena, czy kraj trzeci zapewni adekwatną ochronę przekazywanych mu danych osobowych powinna być sporządzana przez niezależny organ.

6. INFORMACJE - Parlament broni pluralizmu mediów i zachęca do dyskusji o blogach internetowych

Posłowie przyjęli rezolucję, w której wzywają do ochrony pluralizmu mediów i do zapewnienia wszystkim obywatelom UE dostępu do swobodnych i zróżnicowanych środków masowego przekazu. Parlament zachęca do stworzenia karty wolności mediów w celu zagwarantowania wolności wypowiedzi, zachęca do dyskusji nad statusem blogów internetowych i zwraca uwagę, że w pogoni za zyskiem media mogą zatracić zdolność pełnienia roli „stróża demokracji”. Rezolucja Parlamentu Europejskiego złożona przez grupy PSE, ALDE i Zielonych jest zmodyfikowaną wersją sprawozdania posłanki **Marianne Mikko** (PSE, Estonia) i Komisji Kultury i Edukacji.

- **Niezależność dziennikarska i wydawnicza**

Parlament zachęca do stworzenia karty wolności mediów w celu zagwarantowania wolności wypowiedzi i pluralizmu. Podkreśla potrzebę zapewnienia przez władze UE i państw członkowskich niezależności dziennikarskiej i wydawniczej poprzez tworzenie i jednolite stosowanie statutów redakcyjnych uniemożliwiających właścicielom, udziałowcom lub podmiotom zewnętrznym, takim jak rządy, ingerowanie w treści informacyjne. Parlament zachęca do ujawniania właścicieli wszystkich przedsiębiorstw medialnych, co pomoże w osiągnięciu większej przejrzystości w zakresie celów i charakterystyki nadawcy i wydawcy. Posłów niepokoi fakt, że media pozostają narzędziem oddziaływania politycznego oraz że w pogoni za zyskiem media mogą zatracić zdolność pełnienia roli „stróża demokracji”. Zdaniem posłów, niesie to ze sobą niebezpieczeństwo utraty różnorodności, jakości

treści i wielości poglądów. Prawo konkurencji musi być ściśle powiązane z prawem w zakresie mediów, aby zapewnić dostępność, konkurencję i dobrą jakość oraz uniknąć konfliktów między koncentracją własności mediów a władzami politycznymi.

- **Blogi internetowe**

Blogi internetowe wnoszą ważny wkład w pluralizm mediów i są coraz częściej wykorzystywane zarówno przez osoby zawodowo związane z mediami, jak i osoby prywatne. Posłowie proponują otwartą dyskusję na temat statusu blogów internetowych. W tym punkcie przyjęta rezolucja różni się od propozycji Komisji Kultury i Edukacji, która zakładała wyjaśnienie statusu internetowych blogów oraz stron opartych na treściach tworzonych przez użytkowników, tak aby blogi podlegały podobnym przepisom, jakie stosuje się wobec innych publikacji.

- **Ochrona praw autorskich**

Parlament popiera ochronę praw autorskich w mediach internetowych poprzez obowiązek podawania źródła podczas cytowania wypowiedzi przez osoby trzecie. Posłowie wzywają do większej przejrzystości w odniesieniu do danych osobowych i informacji o użytkownikach przechowywanych przez wyszukiwarki internetowe, dostawców usług poczty elektronicznej oraz serwisy społecznościowe.

7. ENERGIA - Rosnące ceny energii i ropy

W ostatnich miesiącach ceny ropy odnotowały gwałtowny wzrost, osiągając najwyższy poziom od lat siedemdziesiątych XX w. i wywołując protesty wśród unijnych kierowców samochodów ciężarowych, rolników, rybaków itd. Ponadto istnieje prawdopodobieństwo, że – pomimo niedawnego spadku – ceny wciąż pozostaną wysokie w perspektywie średnio- i długoterminowej. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie rosnących cen energii i ropy, w której apeluje do ograniczenia zapotrzebowania na energię, poprawy wydajności energetycznej, dywersyfikacji dostaw oraz zmniejszenia zależności importowej i rozwoju odnawialnych źródeł energii. Parlament dostrzega, że pomimo spadku cen ropy w ostatnim okresie, konsumenci nadal płacą wyższe ceny za energię. UE powinna objąć główną rolę w dialogu z największymi dostawcami surowców energetycznych.

- **Ograniczanie popytu**

Parlament Europejski widzi konieczność obniżenia zapotrzebowania na energię, dlatego wzywa do propagowania odnawialnych źródeł energii i wydajności energetycznej, dywersyfikacji dostaw oraz do zmniejszenia zależności od importu paliw kopalnych. Zdaniem posłów, taka zmiana zwiększy stabilność na rynkach energii, przyniesie konsumentom długoterminowe korzyści cenowe i pozwoli zrealizować cele z Kioto. Odnawialne źródła energii i rozsądne nią gospodarowanie zmniejszają zależność Europy od importu energii oraz polityczne i gospodarcze ryzyko związane z importem.

- **Ubóstwo energetyczne**

Parlament podtrzymuje swoje stanowisko z pierwszego czytania dyrektyw zmieniających dyrektywę 2003/54/WE (sprawozdanie **Morgan** (PSE, Wielka Brytania)) i 2003/55/WE (sprawozdanie **La Russy** (UEN, Włochy)) i uważa, że Komisja powinna przedstawić komunikat w sprawie rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego w Unii Europejskiej. Posłowie wzywają państwa członkowskie, by

określiły krajowe definicje ubóstwa energetycznego i opracowały krajowe plany działania w celu zlikwidowania ubóstwa energetycznego. Posłowie dostrzegają, że ceny ropy naftowej spadły w ciągu ostatnich kilku tygodni do 100 dolarów za baryłkę, ale konsumenci w dalszym ciągu płacą za energię wyższe ceny, które nie zawsze w pełni odzwierciedlają spadkowe wahania cen ropy naftowej. Dlatego Parlament wzywa Komisję do monitorowania sytuacji cenowej, a szczególnie kwestii, na ile konsumenci odczuwają wpływ wzrostu lub spadku cen.

- **Wspólna polityka energetyczna**

W sprawach polityki energetycznej UE powinna mówić jednym głosem. Parlament podkreśla ponownie znaczenie wspólnej polityki energetycznej UE oraz zaangażowania w europejską politykę sąsiedztwa. UE powinna objąć wiodącą rolę w dialogu na temat energii z głównymi krajami dostarczającymi ropę i gaz. Posłowie z zadowoleniem przyjmują zamysł organizacji szczytu gromadzącego państwa będące konsumentami i producentami ropy i gazu, mającego na celu osiągnięcie większej stabilności cen, większej przewidywalności dostaw oraz wprowadzenia płatności w euro.

- **Interpelacja poselska**

Przedstawiciele Rady i Komisji odpowiedzieli na interpelację poselską w sprawie rosnących cen energii i ropy. W interpelacji przedłożonej w imieniu grup politycznych posłowie pytali między innymi o poziom konkurencji w sektorze, wstępne wnioski z przeglądu prawodawstwa dotyczącego zapasów ropy w sytuacji kryzysowej, przejrzystość rynków ropy oraz czy po ostatnich obniżkach cen ropy przedsiębiorstwa naftowe obniżyły ceny paliw. Chcieli również wiedzieć, jak rozwija się dialog z kluczowymi producentami, takimi jak Rosja, Norwegia i kraje OPEC oraz jak kształtuje się poziom inwestycji w technologie i badania naukowe w zakresie energii alternatywnej.

W odpowiedzi, przedstawiciel Przewodnictwa Francji w UE, minister **Jean-Luis Borloo** mówił, iż główne kraje konsumujące ropę naftową zaczynają modernizować sposoby korzystania z energii. Przyznał, jednak iż pojawiła się potrzeba lepszej regulacji rynku paliwowego. „Unia Europejska znajduje się na dobrej drodze”, uważa Komisarz do spraw energetyki, **Andris Piebalgs**. Zdaniem Komisarza, potrzebujemy obecnie stałego nacisku na reformy w sektorze energetycznym. „UE koncentruje się obecnie na zwiększeniu efektywności energetycznej i wykorzystaniu źródeł odnawialnych”, mówił posłom Piebalgs. Komisarz podkreślił też, iż rosnące ceny ropy uderzyły w wiele gospodarstw domowych, które wymagają wsparcia w pierwszej kolejności.

8. SPRAWY GOSPODARCZE I WALUTOWE - Sytuacja na światowych rynkach finansowych.

Fala plajt i ratunkowych nacjonalizacji banków, firm ubezpieczeniowych i agencji kredytowych przetacza się od dwóch tygodni przez światowe rynki. Klientów banków niepokoi perspektywa utraty oszczędności, a podatnicy martwią się, że do ratowania zagrożonych bankructwem instytucji dopłacą z własnej kieszeni. Posłowie podzielają obawy obywateli. Analitycy przewidują, że obecny kryzys może być najgorszy od czasów katastrofy finansowej w latach trzydziestych ubiegłego wieku.

9.1 Parlament domaga się propozycji legislacyjnych w celu zapewnienia stabilności rynków finansowych

Posłowie wezwali do skuteczniejszej regulacji rynków finansowych - szczególnie nadzorem chcą otoczyć fundusze hedgingowe i fundusze *private equity*. Opowiedzieli się również za większą przejrzystością systemu finansowego. Parlament Europejski zwrócił się formalnie do Komisji o przedstawienie wniosków legislacyjnych, których celem będzie zapewnienie stabilności i lepszej regulacji rynków finansowych. Posłowie proponują działania, które mają zapobiegać skutkom załamania na rynku kredytów hipotecznych

Autorem pierwszego sprawozdania jest **Poul Nyrup Rasmusen** (PSE, Dania), który w czasie debaty powiedział, że na rynku finansowym „zachęty inwestycyjne powinny być dostosowane do długoterminowych celów, a nie krótkoterminowych zysków”. W *Sprawozdaniu na temat funduszy zabezpieczających i niepublicznego rynku kapitałowego* jego autorstwa Parlament rekomenduje podjęcie działań na szczeblu UE w oparciu o kilka zasad dotyczących instytucji finansowych i rynków.

1) Stabilność finansowa

Firmy inwestycyjne powinny być zobowiązane do przestrzegania wymogów kapitałowych. Komisja powinna zadbać o to, by odpowiednie wymogi kapitałowe opierały się na ryzyku, a nie na podmiocie, w odniesieniu do wszystkich instytucji finansowych. Wymogi kapitałowe nie powinny stanowić dodatkowego wymogu do istniejących już przepisów i w żaden sposób nie powinny być postrzegane jako gwarancja w przypadku upadłości funduszu. Komisja powinna ustanowić mechanizm w celu dokonania unijnego przeglądu agencji ratingowych, procedur i spełniania warunków, przyznając obowiązki istniejącym organom, takim jak Komitet Europejskich Organów Nadzoru Papierów Wartościowych (CESR). Wymogi dotyczące przejrzystości obowiązujące każdą firmę świadczącą usługi brokerskie powinny zostać zwiększone odpowiednio do poziomu złożoności i nieprzejrzystości struktury lub rodzaju ryzyka tej instytucji związanego z transakcjami dotyczącymi wszelkich produktów i zawieranych z wszelkimi podmiotami, w tym z funduszami hedgingowymi i funduszami *private equity*. Komisja powinna przedstawić wniosek legislacyjny dotyczący ujednoczenia w całej UE ram prawnych dotyczących funduszy *venture capital* i *private equity*, zwłaszcza w celu zapewnienia MŚP transgranicznego dostępu do takiego kapitału zgodnie z agendą lizbońską.

2) Przejrzystość

Komisja powinna przedłożyć wniosek legislacyjny mający na celu ustanowienie europejskiego systemu emisji papierów wartościowych na niepublicznych rynkach kapitałowych, pozwalający na transgraniczną dystrybucję produktów inwestycyjnych, w tym alternatywnych instrumentów inwestycyjnych, uprawnionym grupom wyspecjalizowanych inwestorów. Komisja powinna zapewnić, że pracownikom przysługuje prawo do informacji i konsultacji, gdy kontrola nad danym przedsiębiorstwem lub daną spółką jest przenoszona przez jakiegokolwiek inwestora, w tym fundusze *private equity* i fundusze hedgingowe. Od połowy lat dziewięćdziesiątych rośnie liczba funduszy emerytalnych i zakładów ubezpieczeń posiadających jednostki uczestnictwa w funduszach hedgingowych i funduszach *private equity*, a ich niepowodzenie wpłynęłoby negatywnie na świadczenia emerytalne członków systemów emerytalno-rentowych. Komisja powinna zadbać o to, aby pracownicy lub przedstawiciele pracowników byli informowani bezpośrednio

lub przez członków zarządu o sposobie inwestowania ich emerytur oraz o związanym z tym ryzyku.

3) Konflikt interesów i koncentracja rynku

Zdaniem Parlamentu Komisja powinna wprowadzić przepisy zapewniające skuteczne rozróżnienie między usługami świadczonymi klientom przez firmy inwestycyjne. Instytucje finansowe świadczące szereg różnych usług finansowych powinny dysponować strategiami i procedurami, również w zakresie właściwego ujawniania informacji, na szczeblu firmy lub grupy, umożliwiającymi identyfikację, ocenę i rozwój odpowiednich środków rozwiązywania konfliktów lub potencjalnych konfliktów. KE powinna zainicjować ogólny przegląd skutków koncentracji rynku oraz skutków dominującej roli podmiotów w sektorze usług finansowych, a także w kontekście międzynarodowej sytuacji w zakresie funduszy hedgingowych i inwestycji na niepublicznym rynku kapitałowym.

Parlament przyjął także *Sprawozdanie na temat przejrzystości w odniesieniu do inwestorów instytucjonalnych* autorstwa **Klaus-Heiner Lehne** (EPP-ED, Niemcy), w którym posłowie zawarli zalecenia dla Komisji w sprawie przejrzystości inwestorów instytucjonalnych, w tym wprowadzenie przepisów przewidujących pełną przejrzystość wynagrodzeń osób zarządzających. Klaus-Heine Lehne, będący ekspertem w kwestiach prawnych, powiedział: „kryzys sięgnął drobnych inwestorów detalicznych oraz podatników. Nadszedł czas, by zareagował ustawodawca”.

9.2. Debata - Sytuacja na światowych rynkach finansowych i jej skutki dla gospodarki europejskiej

Parlament Europejski przeprowadził debatę poświęconą kryzysowi na światowych rynkach finansowych i jego skutkom dla gospodarki europejskiej. Nie lekceważąc zagrożenia, posłowie pozostają zgodni, że Europa nie musi podejmować tak radykalnych kroków, jakie podejmowane są na rynku amerykańskim, gdzie rząd zapowiedział wykupienie tzw. złych długów kosztem 700 mld dolarów¹.

Oto niektóre z wypowiedzi.

Jean-Pierre Jouyet, reprezentujący Radę, powiedział, że kończy się pewna epoka. System finansowy w najbliższej przyszłości, będzie zupełnie inny od tego, który znamy. To jest najcięższy kryzys od lat 30. ubiegłego stulecia. Dzięki unii monetarnej i gospodarczej Europa ze swym Bankiem centralnym posiada system, który może interweniować stanowczo i skutecznie. UE nie rozważa kroków podobnych do tych, jakie podejmują Amerykanie - wykupienia „toksycznych aktywów” od inwestorów. System finansowy UE jest nadal stabilny i nie ma takiej potrzeby. UE przeznaczy 30 mld euro na wsparcie dla MŚP, które mogą ucierpieć wskutek rosnących kosztów kredytowania. Zasada *laissez-faire* już się nie sprawdza, trzeba przyjrzeć się uprawnieniom regulatorów, wzmocnić nadzór finansowy i przekazywanie danych do EBC.

Joaquin Almunia, przedstawiciel Komisji Europejskiej, powiedział, że dynamika

¹ Izba Reprezentantów Stanów Zjednoczonych odrzuciła jednak przedstawiony przez ministerstwo skarbu plan wykupienia przez państwo od spółek giełdowych nieściągalnych wierzytelności hipotecznych za 700 mld dolarów.

wydarzeń na rynku finansów, które obserwowaliśmy w ubiegłym roku, a zwłaszcza w ostatnich dniach, przewyższa wszystko, co widzieliśmy do tej pory. Doprowadzą one do istotnych zmian w funkcjonowaniu międzynarodowych systemów finansowych. Od czasu wybuchu kryzysu w sierpniu 2007 roku straty, jakie poniósł rynek do tej pory można oszacować na 500 mld dolarów, czyli tyle, ile wynosi cały PKB Szwecji. Plan Sekretarza Skarbu USA, aby wykupić z rynku wszystkie nie płynne aktywa, kredyty zabezpieczone hipoteką, wydaje się dobry, ale Europa na razie nie musi podejmować podobnych kroków. „Mówimy o planie dla USA, który jest dostosowany do tamtejszych warunków. Trzeba przypomnieć, że to tam kryzys się narodził i tam sektor finansowy ucierpiał najbardziej” - podkreślił komisarz. UE musi dbać o dyscyplinę finansową w polityce budżetowej i przestrzegać wskaźników zawartych w pakiecie na rzecz Stabilizacji i Wzrostu, wdrażać reformy strukturalne, wspierać konkurencję na rynku detalicznym i rynku energii i usprawnić funkcjonowanie rynku pracy, a także usprawnić regulację rynków finansowych.

Podczas debaty większość eurodeputowanych zarzucała tymczasem KE beczynność albo spóźnione działania w odpowiedzi na zawirowania na rynkach. Oto wypowiedzi przedstawicieli grup politycznych w PE:

Alexander Radwan (EPP-ED, Niemcy) stwierdził, że należy przełamać opór Amerykanów i Brytyjczyków, jeśli chodzi o przejrzystość rynków finansowych. „Sytuacja na rynkach rozwija się w coraz szybszym tempie. Rynek przyspiesza, a UE – nie” - ostrzegął. W jego opinii Komisja Europejska zapowiedziała działania, z których obecnie się wycofuje a UE powinna iść własną drogą i robić to, co uważa za słuszne, a nie oglądać się na Amerykanów, którzy „mogą iść za naszym przykładem”.

Martin Schulz (PSE, Niemcy) z kolei powiedział, że obecnie obserwujemy bankructwo pewnej filozofii finansowej. KE powinna do wiosny, a jeszcze lepiej do końca roku, podjąć działania, które zaleca Parlament Europejski (cf. sprawozdania Rasmussen i Lehne). Ratuje się największe przedsiębiorstwa, a zapomina o drobnych przedsiębiorcach, których próżno szukać w planie ratunkowym Amerykanów. Jego zadaniem amerykańska zapowiedź przekazania 700 mld dol. z budżetu państwa na rynki finansowe oznacza obarczenie kosztami nieudanych machinacji finansowych zwykłych podatników. „Zyski są prywatne, a straty publiczne” - ironizował.

Silvana Koch-Mehrin (ALDE, Niemcy) podkreślała, że kryzys finansowy dotyka nie tylko bankierów, ale i rodziny, których źródła finansowe zostały podkopane. Nie wolno jednak odwracać się od zasady wolnego rynku, gdyż ta zasada tworzy dobrobyt i miejsca pracy. Apelowała jednak: „Potrzebujemy europejskich zasad i potrzebujemy więcej kontroli na rynkach finansowych”.

Eoin Ryan (UEN, Irlandia) uspokajała, że należy unikać paniki, która prowadzi do złych decyzji. Podjęto pożądane działania, takie jak interwencja rządów centralnych, a banki centralne powinny usunąć wszystkie toksyczne aktywa z rynków finansowych.

Francis Wurtz (GUE/NGL, Francja) powiedział, że świat finansów już nie finansuje przemysłu, ale go zatruwa. Banki muszą zostać poddane rygorystycznemu nadzorowi. EBC powinien kierować pieniądze tam, gdzie są one potrzebne, na usługi publiczne, rozwój, innowacje i badania naukowe.

Na koniec tej tury wypowiedzi, pani **Hanne Dahl** (IND/DEM, Dania) stwierdziła, że kryzys finansowy dotknął nawet małe instytucje finansowe i banki. Winni są spekulanci, ale szkody ponosi cała gospodarka. Banki powinny znaleźć wyjście z kryzysu, to nie jest zadanie dla podatników.

Zdaniem eurodeputowanych, w wyniku fali bankructw i ratunkowych nacjonalizacji instytucji finansowych zagrożone są oszczędności obywateli i jest ryzyko, że dopłacą oni z własnej kieszeni do ratowania banków, instytucji ubezpieczeniowych, kredytowych i inwestycyjnych. Wszyscy eurodeputowani ostrzegali przed zagrożeniem, jakim kryzys jest dla gospodarki UE. O jego negatywnym wpływie na perspektywy wzrostu gospodarczego w przyszłym roku mówił komisarz **Joaquin Almunia**. Zwrócił uwagę na spadek popytu gospodarstw domowych i inwestycji. „Sytuacja gospodarcza i perspektywy na przyszłość są szczególnie niepewne. Wciąż mamy do czynienia z zagrożeniami dla wzrostu gospodarczego” - powiedział komisarz. W najnowszych prognozach gospodarczych KE obniżyła prognozę tegorocznego wzrostu gospodarczego dla UE do zaledwie 1,3 proc.

Eurodeputowani wzywali KE przede wszystkim do skuteczniejszej regulacji niektórych rodzajów inwestycji (jak fundusze hedgingowe i fundusze private equity), które nie są objęte nadzorem w takim stopniu, jak inni gracze na rynku. Apelowali też o większą przejrzystość systemu finansowego i powstrzymanie takich transakcji spekulacyjnych, które zagrażają finansowej stabilności przedsiębiorstw. Obecnie - ich zdaniem - jest zbyt wiele zachęt do krótkoterminowych zysków, bez względu na długoterminową perspektywę działania przedsiębiorstw.

Komisarz **Almunia** powtórzył, że odpowiedzią KE na kryzys będą inicjatywy legislacyjne wg ustalonego wcześniej kalendarza. W przyszłym tygodniu KE ma zaproponować rewizję dyrektywy o wymogach kapitałowych, by zaostrzyć kryteria kapitału własnego, jakie każda instytucja finansowa (bank, fundusz inwestycyjny) musi spełnić, by zapewnić bezpieczeństwo wkładów. W październiku z kolei KE ma zaproponować zaostrzenie warunków działalności agencji ratingowych, w tym zwiększenie nadzoru, by zapewnić większą przejrzystość i wiarygodność ich analiz. KE uważa, że ponoszą one częściową odpowiedzialność za trwający kryzys, bowiem początkowo nie doszacowały ryzyka niektórych produktów finansowych, a następnie z opóźnieniem odnotowały pogorszenie sytuacji na rynku. Kolejne inicjatywy mają dotyczyć wzmocnienia tzw. zasad ostrożnościowych i standardów księgowych.

9. SPRAWY GOSPODARCZE I WALUTOWE - nowelizacja zasad opodatkowania podatkiem od wartości dodanej usług finansowych i ubezpieczeniowych

Europosłowie poparli nowelizację zasad odnośnie opodatkowania podatkiem VAT usług finansowych i ubezpieczeniowych, jednak nie bez zastrzeżeń. Celem rezolucji jest zagwarantowanie pewności prawnej w sektorze, w którym zasady funkcjonowania zmieniły się diametralnie w porównaniu z tymi, które zostały stworzone 30 lat temu. Sprawozdanie zostało przyjęte 493 głosami za, 90 przeciw i 10 wstrzymującymi się.

Od 1977 r. większość usług finansowych, w tym ubezpieczenia i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi, była zwolniona z podatku VAT. Chociaż dokładnych powodów zwolnienia z VAT nigdy szczegółowo nie wytłumaczono, najważniejszym z nich wydają się być trudności techniczne nieodłącznie związane z opodatkowywaniem usług finansowych. Podobnie jak w przypadku tego zwolnienia, naliczany VAT, wytworzony w związku ze świadczeniem usług zwolnionych z podatku, nie może zostać odzyskany i staje się w związku z tym VAT niepodlegającym zwrotowi lub „VAT ukrytym”. Istniejące przepisy dotyczące zwolnienia z VAT usług finansowych i ubezpieczeniowych są przestarzałe i doprowadziły do ich niejednolitej interpretacji i stosowania. W czasie, gdy przyjęto pierwotne przepisy (1977 r.), instytucje finansowe i ubezpieczeniowe większością działań związanych ze swoim zapleczem i wsparciem zarządzały na miejscu. Od tamtej pory sytuacja radykalnie się zmieniła. Najważniejsze zmiany to dążenie do konsolidacji transgranicznej i wzrost outsourcingu. Zjawiska te są konsekwencją nie tylko globalizacji rynku, ale przede wszystkim wynikiem skutecznego wdrażania planu działania w zakresie usług finansowych (FSAP), który spowodował usunięcie przeszkód dla integracji, a jednocześnie zdecydowanie zachęcał do konsolidacji. To doprowadziło do powstania sytuacji nie przewidzianej w okresie, gdy tworzona była poprzednia legislacja, w efekcie doprowadzając do poczucia niepewności prawnej.

Wyjaśnienie zakresu zwolnień

Europosłowie poparli uaktualnienie tych przepisów, jednak w raporcie przygotowanym przez **Joseph Muscat** (PSE, Malta) zawarli różne zmiany, które mają na celu wyjaśnienie zakresu zwolnień z opodatkowania usług finansowych i ubezpieczeniowych podatkiem VAT, np. włączając do zakresu zwolnień wszystkie usługi pochodne, bez względu na związane z nimi aktywa. Zgodnie z zaproponowanymi przez posłów zapisami, obowiązek uiszczenia podatku VAT może mieć miejsce jedynie, gdy zrealizowanie operacji prowadzić będzie do sprzedaży podlegającej opodatkowaniu. Ponadto przyjęli zmiany, których celem jest wypracowanie jednakowych reguł w Unii Europejskiej między podmiotami gospodarczymi i państwami członkowskimi.

Możliwość stosowania podatku

Podmioty świadczące usługi ubezpieczeniowe oraz usługi finansowe są coraz częściej w stanie przypisywać podatek VAT, naliczany w przypadku ponoszonych przez nie kosztów, dokładnie do świadczonych usług podlegających opodatkowaniu. Gdy usługi, które świadczą, są wynagradzane na bazie honorariów, podmioty te mogą z łatwością ustalić kwotę podlegającą opodatkowaniu dla tych usług. Europosłowie chcą zapewnienia, że Rada przyjmie jednolite zasady stosowania tych przepisów odnośnie prawa do opodatkowania na rynku wewnętrznym, a Komisja powinna dokonać oceny projektowanych środków i wydać zalecenia w tym względzie.

Grupy świadczące usługi

Kolejną innowacją zaproponowaną przez Komisję Europejską jest zezwolenie na podział kosztów w ramach grupy świadczącej usługi. Jeżeli dąży się do rzeczywistego osiągnięcia postępu na rynku wewnętrznym przez mechanizm podziału kosztów, przedsiębiorstwa mające swoją siedzibę poza terytorium UE powinny także móc stać się członkiem takiej grupy. Ponadto, grupy takie powinny mieć możliwość świadczenia usług na rzecz osób trzecich na podstawie ogólnych przepisów dotyczących VAT, nie szkodząc jednak dotyczącej ich zasadzie zwolnienia z podatku.

Grupa żąda od swoich członków zwrotu wyłącznie ich udziału we wspólnych wydatkach; korekty cen transferowych dokonane dla celów bezpośredniego opodatkowania nie dotyczą zwolnienia grupy z podatku VAT. Ponadto, aby zapewnić jednakowe reguły dla banków, sektora ubezpieczeń i funduszy, usługi związane z zarządzaniem funduszami inwestycyjnymi i świadczone na rzecz klientów w krajach trzecich, również powinny podlegać odliczeniu podatku VAT.

Jak zwykle jednak, w kwestiach dotyczących opodatkowania, stanowisko Parlamentu Europejskiego nie jest wiążące a ostateczna decyzja w tej kwestii wymaga jednomyślności w 27 państwach członkowskich UE.

10. ZDROWIE PUBLICZNE - Otyłość powinna być uznana za chorobę przewlekłą.

Otyłość powinna być uznana za chorobę przewlekłą, uważają posłowie i apelują o podjęcie starań przeciwdziałających piętnowaniu osób, które są najbardziej narażone na problemy zdrowotne związane z odżywianiem, nadwagą i otyłością ze względu na uwarunkowania kulturowe, na choroby (np. cukrzyca), lub na zaburzenia łaknienia (anoreksja, bulimia). W przyjętym sprawozdaniu na temat zagadnień zdrowotnych związanych z odżywianiem, nadwagą i otyłością, posłowie przekonują, że państwa członkowskie powinny w ramach swoich systemów opieki zdrowotnej zagwarantować osobom otyłym dostęp do właściwego leczenia.

Otyłość jest jedną z głównych przyczyn śmiertelności i związane z nią są liczne choroby chroniczne, takie jak cukrzyca typu 2, zaburzenia układu krążenia, nadciśnienie, zawał i niektóre rodzaje nowotworów. Według danych WHO ponad miliard osób cierpi na nadwagę, a ponad 300 mln osób jest otyłych. W Europie rozmiary tego zjawiska są jeszcze bardziej niepokojące: ponad połowa ludności cierpi na nadwagę, a ok. 6% wydatków na zdrowie jest bezpośrednio związanych z otyłością. Posłowie proponują szereg środków, większość w formie rekomendacji dla państw członkowskich, w tym kampanie informacyjne, wskazówki na temat właściwych nawyków żywieniowych, ograniczenia lub zakazania sprzedaży w szkołach żywności i napojów bogatych w tłuszcze i z dużą zawartością cukru lub soli, obniżenie stawek VAT na warzywa i owoce, ograniczenia reklam skierowanych do dzieci i uznania otyłości za chorobę przewlekłą.

Autorem sprawozdania pt. *Sprawozdanie na temat Biała księga: Strategia dla Europy w zakresie zagadnień zdrowia związanych z żywieniem, nadwagą i otyłością* jest **Alessandro Foglietta** (UEN, Włochy)

11. ZDROWIE PUBLICZNE - Prezentacja pakietu socjalnego - cz.2 (opieka zdrowotna)

Rada i Komisja przedstawili posłom ostatni z trzech projektów legislacyjnych wchodzących w skład nowego pakietu socjalnego dotyczący ułatwień w korzystaniu przez pacjentów z systemu opieki zdrowotnej w innych krajach europejskich. Na poprzedniej sesji posłowie zapoznali się z założeniami dwóch pozostałych propozycji dotyczących ochrony przed dyskryminacją ze względu na wyznanie lub poglądy, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz europejskich rad zakładowych.

Debatę rozpoczęła pani **Roselyn Bachelot-Narquin**, reprezentująca prezydencję francuską. Podziękowała za przeniesienie tej dyskusji, która miała odbyć się na początku września. Powiedziała, że 7 i 8 sierpnia br. w czasie nieformalnego spotkania ministrów zdrowia miała miejsce pierwsza wymiana zdań na temat projektu dotyczącego ułatwień w korzystaniu przez pacjentów z systemu opieki zdrowotnej w innych krajach europejskich. Tak więc zapowiedziała, że prezentowane przez nią stanowisko jest stanowiskiem 27 ministrów zdrowia. Przede wszystkim wszyscy podkreślali, że potrzebny jest tekst legislacyjny dotyczący kwestii medycznych usług transgranicznych, bo dotychczas kwestie te rozstrzygane były wyłącznie w ETS. Delegacje 27 krajów jednomyślnie podkreślały jakość pracy prezydencji francuskiej i Komisji i gratulowały wyników ostatnich negocjacji. Jednak ponieważ wniosek KE wpłynął 2 lipca, nie uda się go przyjąć do końca prezydencji.

Podstawowym zarzutem wobec projektu jest to, że dotyczy on wyłącznie mobilności pacjentów a nie mobilności personelu medycznego. Należy jednak pamiętać, że głównym celem dyrektywy jest wprowadzenie pewności prawnej. Opieka zdrowotna została wyłączona z dyrektywy usługowej. Treść dyrektywy ograniczono wyłącznie do mobilności pacjentów, by była szansa na jej przyjęcie. Najważniejsza dla państw członkowskich jest kwestia opieki szpitalnej. Stanowi ona priorytet ministrów zdrowia. Konieczne jest wprowadzenie równowagi w zakresie dostępu pacjentów do opieki szpitalnej, przy jednoczesnym zapewnieniu rentowności szpitali. Dlatego wymagane jest wcześniejsze udzielanie zezwoleń w każdym przypadku, gdy pacjent stara się o skorzystanie z opieki szpitalnej poza granicami swojego kraju. Nie jest to sprzeczne z orzeczeniami ETS. Jest natomiast niezbędne, z uwagi na przysługujące państwu przyjmującemu pacjenta prawo do planowania wydatków na leczenie szpitalne. Takie zezwolenie będzie udzielane, gdy np. na zabieg trzeba bardzo długo czekać w kraju. Ponadto musi być bowiem zachowana równowaga między swobodą przepływu pacjentów a rentownością systemów zdrowotnych.

Komisarz ds. zdrowia, **Androula Vassiliou**, rozpoczęła od stwierdzenia, że każdy Europejczyk ma prawo, zapisane w Traktacie, do udawania się do różnych państw UE celem podjęcia leczenia. W jej opinii zapisy dotyczące opieki zdrowotnej zostały słusznie usunięte z dyrektywy usługowej. Komisja Europejska przyjęła projekt dotyczący praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej 2 lipca br. Podstawowym założeniem projektu jest zapewnienie pacjentom lepszego dostępu do usług zdrowotnych, z pełnym poszanowaniem ich praw. Projektowi przyświecają trzy nadrzędne cele. Po pierwsze: wyjaśnienie warunków, w jakich pacjenci będą mieli prawo do udawania się na leczenie zagranicę i dążenie do osiągnięcia najbardziej efektywnych rozwiązań w konkretnych sytuacjach. Po drugie: zapewnienie bezpiecznej opieki zdrowotnej w całej Europie. Po trzecie: wzmocnienie współpracy między systemami opieki zdrowotnej w ramach UE. Propozycja opisuje trzy obszary. Po pierwsze, wyjaśnia i potwierdza wspólne zasady dla wszystkich systemów opieki zdrowotnej funkcjonujących w UE: powszechności, równości dostępu do dobrej opieki zdrowotnej i solidarności. Głównym zadaniem państw członkowskich jest w pełni odpowiedzialne ustalenie reguł funkcjonowania systemów opieki zdrowotnej i zapewnianie zgodności z ww. wspólnymi zasadami. W propozycji Komisji zaproponowano lepsze wyjaśnienie standardów i celów opieki zdrowotnej świadczonych w państwach członkowskich obywatelom innych państw członkowskich. Wprowadzono także zapis gwarantujący, że pacjenci z innych państw członkowskich będą otrzymywali takie samo leczenie, jak inni obywatele danego

państwa, w którym leczenie się odbywa. Po drugie, dyrektywa wyjaśnia prawa obywateli do uzyskiwania opieki zdrowotnej w innym państwie członkowskim, np. w przypadku osób, które wymagają leczenia wyspecjalizowanego, czy też w przypadku rzadkich chorób. Wielu pacjentów nie wie o tym, że ma prawo do udania się zagranicę, by tam się leczyć. Obywatel powinien mieć prawo do leczenia zagranicą i zwrotu kosztów równoważnych do kosztów poniesionych w domu. W konkretnych okolicznościach państwa członkowskie mogą wprowadzać odpowiednie pułapy kosztów leczenia poza granicami – czyli do jakiej kwoty będzie udzielona refundacja. W propozycji wprowadzono także definicję opieki szpitalnej i ambulatoryjnej. Utrzymana została możliwość poszerzenia zakresu pojęcia opieki szpitalnej na pewne rodzaje chorób, które nie wymagają hospitalizacji, ale ze swej natury są bardzo kosztowne lub też wymagają odpowiednich urządzeń specjalistycznych. Dyrektywa ponadto tworzy ramy do współpracy na szczeblu europejskim w obszarach kluczowych dla przyszłości, gdzie konieczne są działania wspólne, tj. porady techniczne, wymiana najlepszych praktyk, tworzenie sieci referencyjnych, itp. W szczególności współpraca jest ważna w obszarze dotyczącym leczenia rzadkich chorób, nowych terapii i rozprzestrzeniania się nowych technologii. Ocena technologii, zgodnie z którą określi się, która terapia jest najbardziej skuteczna, będzie bardzo ważna. Pani Komisarz wspomniała również o systemie e-health, jako integralnej części usług zdrowotnych. Ponadto w propozycji mówi się o konieczności wzajemnego uznawania recept lekarskich we wszystkich państwach członkowskich. Jednak podkreślenia wymaga fakt, że recepty wydane w innym państwie członkowskim będą pokryte przez system opieki zdrowotnej obywatela, jeśli dany lek jest uznany i podlega tam refundacji.

Omawiany projekt legislacyjny nie wprowadza zmian w sposobie zarządzania opieką zdrowotną. Nadal odpowiedzialne są za nią państwa członkowskie. Ma on natomiast dać obywatelom możliwość i informacje nt. dostępu do najlepszego i najbardziej skutecznego leczenia, niezależnie od tego, gdzie takie leczenie jest świadczone. Współpraca w tej dziedzinie przyczyni się do większej solidarności i lepszej dostępności usług zdrowotnych. Celem KE jest lepsza opieka zdrowotna w całej Europie.

Wypowiedzi imieniu grup politycznych

John Bowis (EPP-ED, Wielka Brytania) powiedział, że dzięki wprowadzeniu dyrektywy Europa daje pacjentom nowe możliwości. Konieczne jest zapewnienie, by polityka zdrowotna była dobrze realizowana w praktyce. Trzeba wziąć pod uwagę orzecznictwo ETS, które m.in. stwierdza, że w przypadku, gdy konieczne jest długie oczekiwanie na usługę medyczną, można udać się do innego kraju członkowskiego i wysłać rachunek do swojego kraju, o ile koszty są rozsądne. Jednak pacjent musi wiedzieć, czy kwalifikuje się na leczenie zagranicą, co ma zrobić, jakie procedury przejść, gdzie powinien się udać, jakie wymogi musi spełnić, kto ponosi odpowiedzialność, jeśli popełniony zostanie błąd lekarski, itp. Wszystkie te kwestie należy zdefiniować w dyrektywie. Wcześniejsze zezwolenie na wyjazd zagranicę celem podjęcia leczenia jest konieczne. Orzecznictwo ETS umożliwia udzielanie zezwolenia, równocześnie zabraniając jego odmowy. W kwestii recept, orzecznictwo ETS jest dość jasne – jeśli ktoś ma recepty na leki, to ma prawo wykupienia części tych lekarstw zagranicą. W kwestii zwrotu kosztów – rachunki nie powinny być wysyłane do krajowego ZUS-u, ale do paneuropejskiego centrum rozliczeń,

Dagmar Roth-Behrendt (PSE, Niemcy) powiedziała, że mówimy o bardzo ważnej dla obywateli propozycji dotyczącej pacjentów. Pani Roth-Behrendt zajmuje się tym tematem od ponad 20 lat. 30% obywateli europejskich nie jest świadomych tego, że ma prawo leczyć się zagranicą. Pan Bowis powiedział, że państwa członkowskie powinny mieć autonomię w projektowaniu swoich systemów zdrowotnych. Owszem, ale obywatele powinni mieć prawo leczyć się w innym kraju członkowskim. Należy zapewnić państwom członkowskim możliwość planowania opieki szpitalnej. Trzeba podnieść świadomość pacjentów, do czego mają prawa, ale równocześnie gdzie ich prawa mogą być zrealizowane na najwyższym poziomie.

Jules Maaten (UEN, Holandia) poinformował, że jest nowa strona internetowa informująca o prawach pacjentów w Europie. Powiedział, że należy poprzeć propozycję Komisji. Ważne jest, by debata na ten temat nie przekształciła się w debatę ideologiczną, bowiem nie mamy w tym przypadku do czynienia z reformą usług zdrowotnych, ani z dyrektywą usługową numer 2, ani z tym, by siły wolnorynkowe zaczęły panować w sektorze zdrowia. W dyrektywie chodzi o dobro pacjentów a nie o harmonizację opieki zdrowotnej. Konieczne jest wykorzystanie efektu skali, bowiem można uzyskać wyspecjalizowaną opiekę lekarską nawet w przypadku rzadkich chorób.

Ryszard Czarnecki (UEN, Polska) wyraził zadowolenie, że propozycje Komisji są efektem swoistego nacisku ze strony Parlamentu. Jeśli Europa ma być Europą bez granic to przede wszystkim w zakresie opieki zdrowotnej. Zagwarantowanie tego obywatelom krajów członkowskich będzie pokazaniem realnego działania na rzecz europejskich podatników i wyborców. Bo przeciętnego Polaka, ale też Anglika, Cypryjczyka czy Węgra bardziej od Traktatu Lizbońskiego interesuje to czy będzie mógł leczyć się zagranicą w czasie urlopu, albo nawet i wyjechać specjalnie, aby się leczyć w wysoko specjalizowanym szpitalu. Działania w tym kierunku mogą rzeczywiście zwiększyć i realną opiekę lekarską dla cudzoziemców, ale też zwiększyć autorytet Unii jako takiej - autorytet roztrwaniany na ideologiczne debaty oraz narzucanie obywatelom rozwiązań instytucjonalnych, których nie chcą.

Jean Lambert (Zieloni, Wielka Brytania) powiedziała, że w tej dyrektywie poruszone są kwestie osób będących na wakacjach w innym kraju członkowskim i korzystających tam z opieki zdrowotnej. Trzeba jednak zwrócić uwagę na kilka bardzo ważnych kwestii. Po pierwsze, wcześniejsze zezwolenie jest kluczowe, bo pacjenci muszą je otrzymać. Po drugie, kwestia zwrotu kosztów. Podkreśliła, że ma nadzieję, że zwrot kosztów leczenia będzie możliwy tylko do wysokości kosztów, których zwrot otrzymałby pacjent we własnym kraju. Po trzecie, doprecyzowania wymagają kwestie określenia lepszej jakości usług i gdzie takie usługi są świadczone, pewności prawnej, kontynuowania opieki zdrowotnej, możliwości realizowania recept w przypadku przewlekłych chorób. Wzmocnienie opieki transgranicznej nie powinno być jednak celem samym w sobie. Konieczne jest podniesienie jakości usług we własnych krajach członkowskich. Z możliwości leczenia zagranicą skorzysta ok. 3 % obywateli.

Roberto Musacchio (Zjednoczona Lewica, Włochy) powiedział, że dyrektywa będzie służyła wyłącznie biznesowi. Dla Europy najważniejsze powinno być to, by każdy obywatel miał być prawo leczony we własnym kraju w jak najlepszych warunkach. W przeciwnym razie wydaje się, że chce się uniknąć egzekwowania tego

prawa do leczenia w domu. Powiedział, że być może chodzi o jakieś wielkie zyski dla firm ubezpieczeniowych. Celem tej dyrektywy jest harmonizacja systemów zdrowotnych a powinno być założenie, że zdrowie to prawo obywateli niezależne od sił rynkowych.

Derek Roland Clark (Niepodległość/Demokracja) powiedział, że państwo pochodzenia będzie zwracało koszty leczenia zagranicą, ale tylko do wysokości kosztów, które pacjent poniósłby za to samo leczenie w kraju. Ale to pacjent będzie musiał wybrać ten kraj, gdzie leczenie jest w miarę tanie. Bardzo często jednak pacjent będzie musiał dopłacić z własnej kieszeni za koszty podróży. Doprowadzi to do tego, że zagranicą będą leczyli się tylko ludzie bogaci. Może się jednak okazać, że tych bogatych będzie tak dużo, że systemy zdrowotne w państwach członkowskich się załamają.

Luca Romagnoli (Włochy) powiedział, że średnio 4 na 100 osób leczy się zagranicą w Europie. Włosi, udający się na leczenie, wydają ok. 40 tys. EUR rocznie. Główną przyczyną podjęcia leczenia zagranicą jest długi okres oczekiwania w kraju, np. 300 dni na operację prostaty. Drugi powód to fakt, że we Włoszech niektóre usługi są płatne, np. chirurgia plastyczna. Zagranicę udają się pacjenci, którzy chcą korzystać z usług, które w ich krajach są nier refundowane albo zakazane, np. sztuczne zapłodnienie lub zakup organów od osób żyjących (praktykowane w Indiach lub innych krajach, które obecnie są w UE). Takie są przyczyny udawania się pacjentów zagranicę. Odniósł się też do nowych państw członkowskich, gdzie systemy opieki zdrowotnej są częściowo prywatne, ale częściowo państwowe i dlatego obywatele ze starych państw członkowskich udają się tam na leczenie.

Ewa Tomaszewska (UEN, Polska) powiedziała, że bardzo ważne jest zapewnienie stabilności finansowej krajowych systemów opieki zdrowotnej, praw pacjenta w transgranicznej ochronie zdrowotnej, transgranicznej interoperacyjności systemów medycznych z uwzględnieniem ochrony danych osobowych i odpowiednich warunków pracy pracownikom sektora ochrony zdrowia. Konkretnie działania, jak choćby sprostanie potrzebom starzejącego się społeczeństwa lub też zawarte w Zielonej Księdze w sprawie pracowników sektora ochrony zdrowia, dają nadzieję, że nie pozostaną one w sferze życzeń.

12. INSTYTUCJE - Priorytety Parlamentu w programie prac legislacyjnych Komisji Europejskiej na 2009 rok

Parlament odrzucił projekt wspólnej rezolucji w sprawie priorytetów Parlamentu w programie prac legislacyjnych Komisji Europejskiej na 2009 rok stosunkiem głosów 102 za, 306 przeciw i 207 wstrzymujących się. Wszystkie indywidualne propozycje rezolucji w tej sprawie również zostały odrzucone. Wśród najbardziej kontrowersyjnych zapisów, które doprowadziły do różnicy zdań i rozproszenia głosów wymienić należy wezwanie Komisji Europejskiej do przedstawienia nowego wniosku legislacyjnego w zakresie polityki społecznej oraz poprawkę podkreślającą konieczność kontynuowania procesu akcesyjnego Chorwacji i Turcji.

13. INSTYTUCJE - Patriarcha Ekumeniczny Bartłomiej I w Parlamencie Europejskim

Zwracając się do zgromadzonych w Parlamencie Europejskim posłów i przedstawicieli Rady oraz Komisji Patriarcha Ekumeniczny Bartłomiej I podkreślał wartość i znaczenie projektu europejskiego w promowaniu pokoju i tolerancji, konieczność akceptowania mniejszości i przyjęcia Turcji do UE. Podkreślał również starania kościoła prawosławnego w szerzeniu świadomości i poszanowania dla środowiska naturalnego. Patriarcha Ekumeniczny Bartłomiej I był gościem Parlamentu Europejskiego w ramach obchodów Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego.

Witając gości, przewodniczący PE **Hans-Gert Pöttering** (EPP-ED, Niemcy) podkreślił, że Unia Europejska jest wspólnotą opartą na wartościach, z których najważniejszą jest godność człowieka. W tym znaczeniu wolność religijna jest podstawą dla poszanowania godności człowieka. Przewodniczący nawiązał w ten sposób do zasady rozdziału kościoła i państwa zapisanej w Traktacie z Lizbony. **Hans-Gert Pöttering** zauważył, że ostatnie rozszerzenia UE spowodowały przyjęcie krajów prawosławnych, takich jak Bułgaria, Rumunia i Cypr. „Papież Jan Paweł II użył metafory o Europie ponownie oddychającej oboma płucami po upadku komunizmu w Europie Środkowej i Wschodniej. Moglibyśmy użyć tej samej metafory, aby opisać wzbogacenie rozszerzonej Unii Europejskiej poprzez różne perspektywy chrześcijaństwa wschodniego i zachodniego” - powiedział przewodniczący.

W pierwszych słowach swojego wystąpienia Patriarcha Ekumeniczny wskazał na dialog, jako „podstawę tego, co można nazwać człowieczeństwem”. „Dialog jest niezbędny przede wszystkim dlatego, że jest trwale wpisany w naturę człowieka”. Patriarcha powiedział, że nie wolno niedoceniać znaczenia projektu europejskiego, który odniósł sukces propagując wzajemną, pokojową i produktywną egzystencję narodów, które jeszcze siedemdziesiąt lat temu pogrążone były w krwawym konflikcie zagrażającym dziedzictwu Europy. Należy poszukiwać głębszego zrozumienia wzajemnej zależności między istotami ludzkimi, które dzielą między siebie wspólny wszechświat, „ekosferę, która zawiera nas wszystkich”. Z tego zrozumienia wynikają starania Patriarchy w dziedzinie środowiska naturalnego, który na przestrzeni lat organizował liczne sympozja i projekty naukowe.

Ekologia nie powinna być postrzegana jedynie jako ważne zagadnienie praktyczne, ale także jako metafora odnosząca się do szerszej rozumianych kwestii społecznych. „Tylko jeśli prawa mniejszości będą przestrzegane, społeczeństwo jako całość będzie można uznać za sprawiedliwe i tolerancyjne” - powiedział Patriarcha. Dodał, że tylko jeśli ogarniemy pełnię wspólnej obecności w ekosferze ludzkiej egzystencji, będziemy w stanie stawić czoła 'odmienności' ludzi nas otaczających. Te słowa pozwoliły Patriarsze przejść do tematu Turcji i jej członkostwa w UE.

Przy aplauzie zgromadzonych Patriarcha Ekumeniczny uzasadniał, że właśnie dlatego Europa powinna zaprosić Turcję do swojego projektu, a Turcja powinna pielęgnować dialog międzykulturowy i tolerancję, aby zostać przyjętą do tego projektu. Europa nie powinna postrzegać żadnej religii, która jest tolerancyjna wobec innych, jako obcej sobie. Dodał: „Z perspektywy naszego kraju, Turcji, dostrzegamy zaproszenie dla nowego partnera gospodarczego i handlowego, ale wyczuwamy także wahanie wynikające z konieczności uznania, jako równego, kraju, który jest w przeważającym stopniu krajem muzułmańskim”. Patriarcha zauważył, że mimo to Europę

zamieszkują miliony Muzułmanów, tak jakby zamieszkiwało ją miliony Żydów, gdyby nie koszmar II Wojny Światowej.

Cykl debat parlamentarnych stanowiących część obchodów Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego zainauguowało w styczniu wystąpienie Wielkiego Mufti Syrii Ahmada Badera Hassouna. Parlament Europejski wystosował zaproszenia również na ręce Mahmuda Abbasa, prezydenta Autonomii Palestyńskiej, papieża Benedykta XVI, prezydenta Ghany, Johna Kufuora, sekretarza generalnego ONZ Ban-Ki Moona, Dalaj Lamy oraz naczelnego rabina Brytyjskiej Wspólnoty Narodów Jonathana Sachsa.

14. PETYCJE - petycje pod lupą posłów

Skargi na trucicieli zanieczyszczających wodę i produkujących odpady zawierała większość petycji, które w ubiegłym roku trafiły do posłów. Parlament dostaje średnio cztery petycje na dobę. Obywatele skarżą się na wszystko, od służby zdrowia do łamania praw człowieka. Zwykle składający petycję chcą, by Parlament zbadał doniesienia, jakoby któryś z krajów członkowskich nie stosował się do unijnego prawa. W PE odbyła się debata na temat wyników działalności Komisji Petycji w 2007 roku. Hiszpanie, Niemcy i Rumuni byli ubiegłym roku najbardziej aktywni w składaniu petycji do Parlamentu Europejskiego. Parlament otrzymał łącznie ponad 1500 petycji z dwudziestu siedmiu krajów.

Hiszpański poseł do Parlamentu Europejskiego z grupy Zielonych **David Hammerstein**, przygotował raport, którym posłowie zajmą się w poniedziałek wieczorem na sesji plenarnej. „Petycje otwierają drzwi do UE tysiącom obywateli i zbliżają ich do ważnych problemów lokalnych”, tłumaczył deputowany. W swoim sprawozdaniu Hammerstein wzywa do szybszego rozwiązywania zgłaszanych przypadków i apeluje do Komisji, aby była gotowa do walki z naruszeniami prawa UE przez rządy. W 2007 roku liczba petycji wzrosła o prawie 50%. Rozpatrywane są tylko wnioski leżące w gestii Unii Europejskiej. Dlatego około jedna trzecia petycji odpada w przedbiegach.

Wszystkie składane w Parlamencie petycje w formie opinii, wniosku lub skargi trafiają do specjalnej komisji parlamentarnej. To ona decyduje, jaki bieg zostanie nadany sprawie. Komisja spotyka się regularnie i omawia poszczególne skargi i wnioski. Parlament, jeżeli uzna to za właściwe, zgłasza problem do odpowiedniej instytucji, najczęściej do Komisji Europejskiej, która zobowiązana jest wówczas zająć się nim niezwłocznie, lub do stałego przedstawicielstwa państwa, którego dotyczy skarga. Czasami, zwłaszcza gdy sprawa ma znaczenie dla wielu obywateli i nie ma charakteru jednostkowej interwencji, Parlament dokonuje własnej pogłębionej analizy sytuacji, czyni z niej punkt debaty plenarnej, występuje do Komisji o przygotowanie planu działań lub projektu aktu prawnego. Złożenie petycji w Parlamencie może pomóc w zwróceniu uwagi władz i opinii publicznej na ważne, wymagające interwencji sprawy.

15. PRAWA PODSTAWOWE - Walka z handlem dziećmi powinna być priorytetem

Parlament Europejski wzywa państwa członkowskie do uznania walki z handlem dziećmi za priorytetowy cel w swojej krajowej polityce ochrony dziecka. Posłowie chcą, aby Parlament Europejski i Rada zapewniły niezbędne środki na realizację strategii Komisji na rzecz wspierania i ochrony praw dzieci. W oświadczeniu pisemnym, które zostało wpisane do protokołu sesji 21 października, ale które już teraz uzyskało wymaganą liczbę podpisów, Parlament zauważa, że każdego roku ponad dwa miliony dzieci stają się ofiarami handlu, którego celem jest przymusowa praca i wykorzystywanie seksualne. Rozwój nowych technologii komunikacyjnych prowadzi do wzmożonego handlu dziećmi i sprawia, że zwalczanie tego procederu jest coraz trudniejsze.

Zdaniem posłów władze krajowe i organizacje pozarządowe w państwach członkowskich nie podejmują skutecznych działań wobec problemu handlu dziećmi ze względu na niewystarczającą współpracę transgraniczną, brak wyspecjalizowanych szkoleń lub niewłaściwe wdrożenie prawa, dlatego wzywają państwa członkowskie do aktywnej współpracy oraz wymiany wiedzy i doświadczeń z odpowiednimi organami UE i organizacjami pozarządowymi.

16. INSTYTUCJE - Minuta ciszy ku czci ofiary zamachu ETA

Przewodniczący PE **Hans-Gert Pöttering** przekazał wyrazy solidarności i współczucia rodzinie oficera hiszpańskich sił bezpieczeństwa Louisa Conde de la Cruz, który zginął wczoraj z rąk ETA w północnej Hiszpanii. Był to trzeci wybuch samochodu pułapki w Hiszpanii w ciągu 24 godzin. Parlament uczcił pamięć ofiary minutą ciszy. „Terroryzm jest bezpośrednim atakiem na wolność, prawa człowieka i demokrację” - powiedział Hans-Gert Pöttering. Dodał, że Unia Europejska będzie dalej prowadzić walkę z terroryzmem w poszanowaniu zasad prawa i w duchu solidarności europejskiej. „Atak terrorystyczny w każdym kraju jest atakiem na każdego z nas” - powiedział przewodniczący Parlamentu Europejskiego.

Szef frakcji Zielonych **Daniel Cohn-Bendit** (Verte/ALE, Niemcy) poruszył sprawę finansowania kampanii przeciwników Traktatu z Lizbony przed irlandzkim referendum. Żądając dodatkowych informacji ze strony Komisji i Rady Cohn-Bendit odniósł się do doniesień, jakoby środki na sfinansowanie kampanii nawołującej Irlandczyków do odrzucenia Traktatu pochodziły pośrednio ze źródeł „powiązanych z CIA i Pentagonem”.

17. KULTURA – Rok 2009 Europejskim Rokiem Kreatywności i Innowacji

Parlament Europejski popiera propozycję Komisji Europejskiej, by rok 2009 był nazwany „Europejskim Rokiem Kreatywności i Innowacji”. Wniosek Komisji należy rozpatrywać w kontekście różnych tematów europejskich, którym poświęcone były kolejne lata, takich jak mobilność pracowników (2006 r.), równe szanse (2007 r.) czy dialog międzykulturowy (2008 r.). Jak zaznaczyła Komisja, ogólnym celem Europejskiego Roku 2009 jest promowanie kreatywności dla wszystkich jako siły napędowej innowacji i głównego czynnika rozwoju kompetencji osobistych, zawodowych, społecznych i związanych z przedsiębiorczością w drodze uczenia się przez całe życie. Zaproponowane środki promowania kreatywności i innowacyjności będą dostosowane do wszystkich etapów uczenia się na przestrzeni życia, od różnych form kształcenia i szkolenia, przez życie zawodowe, aż po okres emerytury. Podobnie

jak w poprzednich „Europejskich Latach” zaproponowane środki obejmą kampanie informacyjne i promocyjne oraz wydarzenia i inicjatywy na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym mające na celu przekazanie głównych przesłań i szerzenie praktycznych wzorców. Komisja nie stara się o specjalne fundusze na omawiany rok. Będzie on finansowany ze środków pochodzących z istniejących programów wspólnotowych i budżetów administracyjnych.

Jednak, choć Komisja chce przede wszystkim podkreślić kwestię propagowania kreatywności i innowacyjności w drodze uczenia się przez całe życie, Parlament Europejski, w sprawozdaniu autorstwa **Kateriny Batzeli** (PSE, Grecja) proponuje poszerzenie zakresu możliwości propagowania tych kwestii. Ponieważ propagowanie kreatywności i innowacyjności w drodze uczenia się przez całe życie pokrywa się z celami prowadzonych już programów wspólnotowych, cele Roku mogą być realizowane w ramach tych programów i ustalonych przez nie marginesów dotyczących określania priorytetów finansowania w ujęciu rocznym i wieloletnim; programy i polityka w innych dziedzinach, takich jak kultura, komunikacja, przedsiębiorczość, spójność, rozwój obszarów wiejskich, badania naukowe i społeczeństwo informacyjne, również przyczyniają się do promowania kreatywności i innowacyjności i mogą stanowić wsparcie dla tej inicjatywy w odpowiadających im ramach prawnych.

Jednak sprawozdawczymi podkreśla, że wniosek Komisji zawiera wiele rozsądnych pomysłów i inicjatyw. Podziela również zdanie Komisji na temat potrzeby uwytądnienia twórczych i innowacyjnych możliwości Europy, ze względów zarówno społecznych, jak i gospodarczych, oraz zwiększenia potencjału Europy w zakresie podejmowania wyzwań stawianych przez globalizację i korzystania z oferowanych przez nią możliwości. Sprawozdawczynie zauważa, że praktyka ustanawiania Europejskiego Roku poświęconego określonemu tematowi stanowi sposób na podniesienie świadomości publicznej, szerzenie informacji dotyczących dobrych praktyk, zachęcanie do debaty politycznej, wymiany i aktywnego udziału obywateli. Jednakże aby nie dopuścić do sytuacji, w której „Europejskie Lata” staną się po prostu akcjami z zakresu relacji publicznych, należy poczynić wysiłki w kierunku skonsolidowania ich celów i wyników w kontekście konkretnych polityk, programów i innych inicjatyw transgranicznych, a zarazem dostarczyć bodźca dla nowych działań i polityk.

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska²

² Na podstawie debaty w Parlamencie Europejskim, notatek prasowych PAP i informacji PE.